

C -SPACE Danmark

COVID-19: Støtte til Forældre, Unge og Børn under Epidemier

Rapport 02: Bekymringer om Covid-19, forældres stress, optimisme, støttebehov og oplevelse af skolernes genåbning

Resultater fra de første 1359 deltagere*

Dato: 8. juni, 2020

Forfattere: Rikke Lambek og Mikael Thastum

AARHUS UNIVERSITET

CEBU - CENTER FOR PSYKOLOGISK
BEHANDLING TIL BØRN OG UNGE
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

Co-SPACE Danmark undersøgelsen

Baggrund

COVID-19 har medført store forandringer i børnefamiliernes hverdag med lukkede skoler og arbejdspladser samt krav om social afstand. Det er også en hverdag i forandring, hvor restriktioner og anvisninger ændrer sig, samfundet begynder at lukke op og nye krav stilles til børnene, de unge og deres familier.

Formålet med Co-SPACE Danmark er at få viden om, hvordan familier med skolebørn i 0. til 10. klasse klarer sig under Covid-19 pandemien. Resultaterne fra undersøgelsen vil bl.a. hjælpe os til at blive klogere på hvilke faktorer, der beskytter børn og unge mentale helbred under kriser.

Undersøgelsen foregår online og besvares af forældre og unge (i alderen 11-17 år) mens pandemien pågår.

Aarhus Universitet (CVR nr. 31119103) er Dataansvarlig for behandlingen af oplysningerne indsamlet i forbindelse med undersøgelsen og som behandles i henhold til den europæiske databeskyttelseslovgivning (GDPR) og den danske databeskyttelseslov.

Vi informerer løbende om undersøgelsens resultater på Center for Psykologisk Behandling til Børn og Unge (CEBUs) hjemmeside (<https://psy.au.dk/cebu/>). Du kan få information om undersøgelsen og resultaterne ved at tilmelde dig CEBUs nyhedsbrev på hjemmesiden.

Procedurer og deltagere

Deltagerne i undersøgelsen er blevet inviteret til at deltage gennem en række forskellige medier, inkl. sociale medier (fx Facebook og LinkedIn), organisationers og foreningers hjemmesider, netværk samt målrettede annoncer og mediekampanjer. På grund af denne strategi udgør deltagerne i denne foreløbige rapport ikke en national repræsentativ gruppe. Således var 91% af deltagerne kvinder (sandsynligvis mødre), 84% var i arbejde (fuldtid, deltid eller selvstændig) og 73% havde en

gennemsnitlig husstandsindkomst på eller over 500.000 kr. om året. Børnene, som forældrene besvarede skemaet på baggrund af, var i alderen 5-17 år, heraf var 54% drenge og 46% piger og 74% gik i folkeskole (privatskoler, efterskoler og specialskoler var også repræsenteret).

Som undersøgelsen skrider frem og flere deltager, håber vi på at få en deltagergruppe som er mere repræsentativ ift. en række sociodemografiske og helbredsmæssige faktorer (fx indkomst, etnicitet, helbred mv.), sådan at vi bliver i stand til at undersøge forskellige gruppers erfaringer under og efter krisen.

Vi håber på, at så mange familier som muligt vil deltage i undersøgelsen. Til de, der allerede har deltaget, bliver et nyt spørgeskema udsendt efter en måned. Vi håber, at alle deltagere vil besvare dette spørgeskema, da det vil bidrage med vigtig viden om krisens forløb. Forældre/omsorgspersoner kan se mere om undersøgelsen og deltage her:

<https://psy.au.dk/cebu/om-vores-forskning/forskningsprojekter/co-space-danmark/>

Yderligere information

Hvis du har spørgsmål til undersøgelsen, kan du kontakte projektkoordinator Marianne Bjerregaard Madsen, e-mail marianne@psy.au.dk, telefon 21829824.

Fokus i rapport 2

I denne rapport præsenteres de opdaterede baselineresultater fra 1359 forældre/omsorgspersoner, som har deltaget i undersøgelsen mellem d. 06/05/20 og 07/06/20. Endvidere præsenteres foreløbige baselineresultater vedr. forældres oplevelse af skolernes genåbning.

I denne rapport fokuserer vi således på følgende områder:

1. Bekymringer hos barnet relateret til Covid-19, som rapporteret af forældrene
2. Kilder til stress hos forældrene
3. Forældres optimisme ift. at komme igennem krisen samt enighed med myndighedernes håndtering af krisen
4. Forældrenes behov for råd og støtte
5. Forældrenes foretrukne måde at modtage råd og hjælp på
6. Forældres oplevelse af skolernes genåbning

For spørgsmål relateret til kilder til stress, optimisme, støtte og skolernes genåbning, har vi også set på svar fra forældre til børn med særlige behov.

Nøglefund

- Næsten halvdelen af forældrene angav, at deres barn bekymrede sig om at venner eller familiemedlemmer skulle blive smittet med Covid-19, og mere end halvdelen angav, at deres barn syntes at Covid-19 er et meget alvorligt problem. En fjerdedel angav, at deres barn selv var bekymret for at få Covid-19.
- Barnets trivsel var den største kilde til stress for forældrene, efterfulgt af barnets skærmtid og forældrenes eget arbejde.

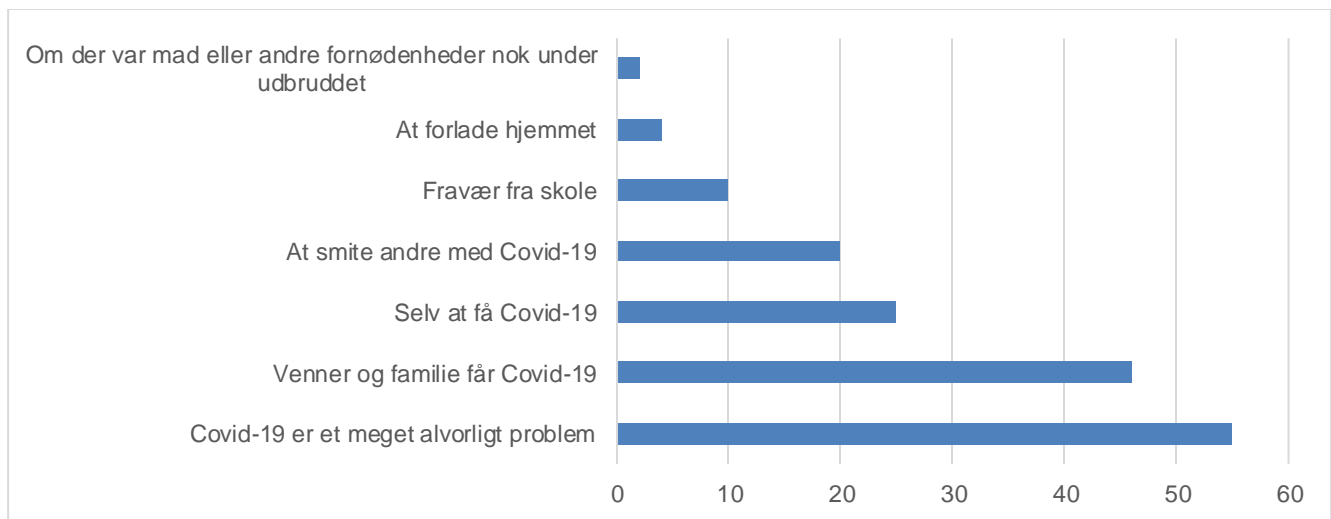
- Forældre til børn med særlige støttebehov rapporterede et højere niveau af stress på alle områder.
- Mens barnets adfærd kun var en stressfaktor for en femtedel af forældre til børn uden særlige støttebehov, var dette en stressfaktor for næsten halvdelen af forældre til børn med særlige støttebehov.
- For over halvdelen af de familier, der før pandemien havde modtaget støtte til deres barn, var denne støtte blevet afbrudt eller udskudt under pandemien.
- Flertallet af forældrene var enige i myndighedernes håndtering af krisen (80%) og følte sig optimistiske mht. at de og deres familie nok skulle komme godt igennem krisen (90%). Forældre til børn med særlige støttebehov var generelt også optimistiske.
- Forældrene ønskede især hjælp og støtte til håndtering af barnets følelser, adfærd, og skolegang.
- Forældre til børn uden særlige støttebehov foretrak især at modtage støtte i form af online skriftligt materiale, mens forældre til børn med særlige støttebehov især foretrak personlig online support fra en fagperson.
- Næsten en tredjedel (31%) af forældre til børn med særlige støttebehov erklærede sig meget eller helt enige i at det havde været svært for barnet at komme i skole igen, sammenlignet med kun 8% af forældre uden børn med særlige støttebehov.

Resultater

1. Børns bekymringer relateret til Covid-19

Forældrene blev spurgt om i hvilken grad de var enige i, at de forskellige udsagn var korrekte (svarmuligheder 'meget uenig', 'uenig', 'hverken enig eller uenig', 'enig', 'meget enig'). Følgende procentsatser er for de der svarede, at de var 'enige' eller 'meget enige' i udsagnet:

Figur 1. Bekymringer hos barnet relateret til Covid-19, som rapporteret af forældrene

55% af forældrene rapporterede, at deres barn mener, at Covid-19 er et meget alvorligt problem.

Næsten halvdelen (46%) af forældre angav, at deres barn bekymrede sig om, at venner og familie får Covid-19, og 25% af forældre vurderede, at deres barn var bekymret for selv at få Covid-19.

20% af forældre mente, at deres barn var bekymret for at smitte andre med Covid-19.

10% af forældre angav, at deres barn var bekymret over dets fravær fra skolen, og 4% angav at deres barn var bange for at forlade hjemmet på nuværende tidspunkt.

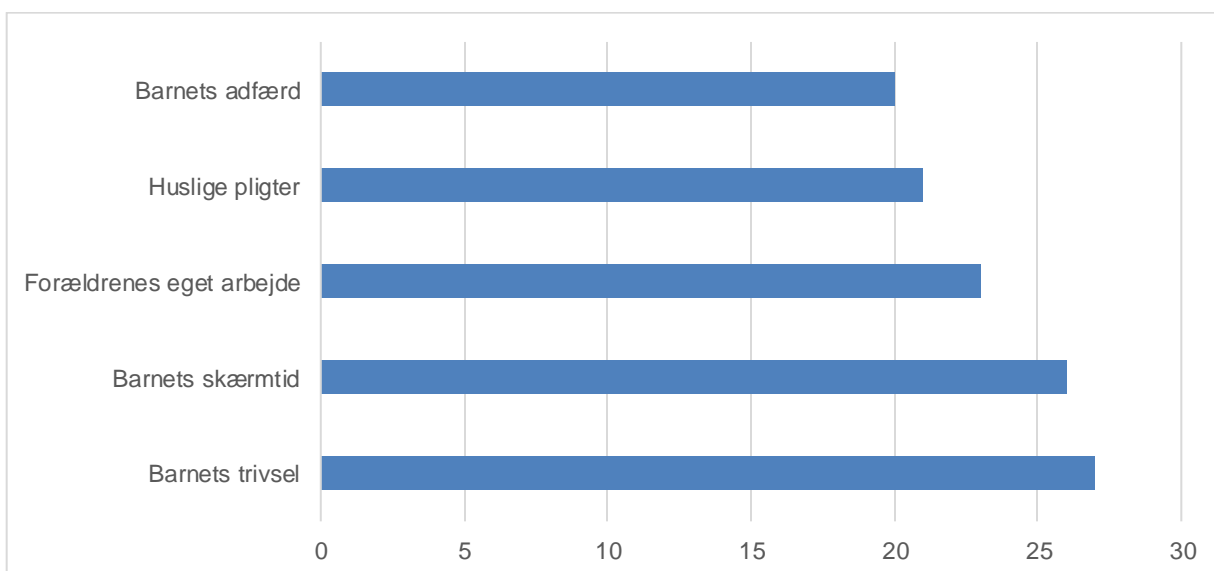
3% af forældre angav at barnet var bekymret for familiens økonomiske situation og 1% at barnet var bekymret for, om der var mad eller andre fornødenheder nok under udbruddet.

2. Kilder til stress hos forældrene

Forældrene blev spurgt, hvor stressede de havde følt sig i den forgangne uge over en række potentielle stressfaktorer (svarmuligheder: 'slet ikke', 'lidt', 'ret meget', 'rigtig meget').

Figurene i dette afsnit præsenterer de fem hyppigst rapporterede stressfaktorer for forældrene generelt, samt herefter for forældre til børn med særlige støttebehov. Figurene viser den procentdel af forældrene, der angav at stressfaktoren havde gjort dem 'ret meget' eller 'rigtig meget' stressede i løbet af den forgangne uge, altså havde været årsag til en væsentlig grad af stress.

Figur 2. Forældres hovedkilder til stress

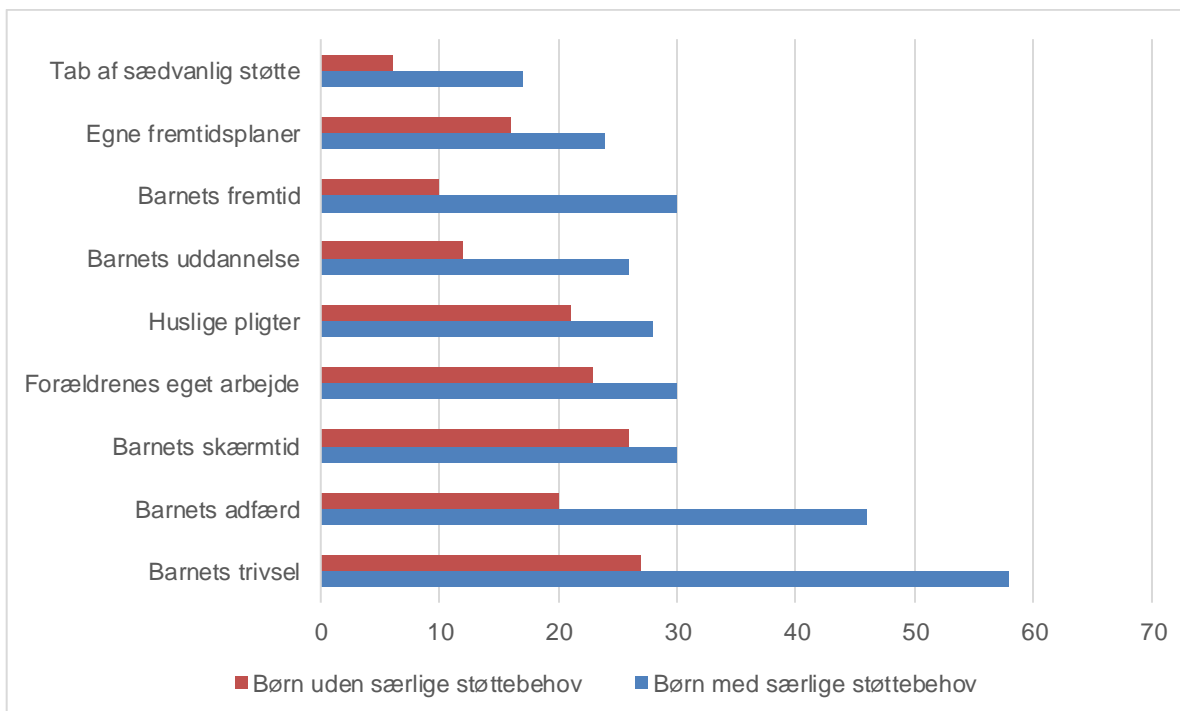

For den samlede gruppe af forældre var barnets trivsel den største stressfaktor (27%), efterfulgt af barnets skærmtid (26%), forældrenes arbejde (23%), huslige pligter (21%) og barnets adfærd (20%).

(a) Børn med særlige støttebehov

Ud af den samlede gruppe forældre rapporterede 222 (16%) af forældrene, at deres barn modtog støtte i skolen og/eller havde autisme eller ADHD. I den følgende figur sammenlignes hovedkilderne til stress for forældre med et barn med eller uden behov for særlig støtte.

Figur 3. Hovedkilder til stress for forældre til et barn med/uden særlige støttebehov

Forældre til et barn med særlige støttebehov rapporterede, generelt at de var mere stressede over alle de mulige stressfaktorer, sammenlignet med forældre til et barn uden særlige støttebehov. Blandt forældre til et barn med særlige støttebehov var den væsentligste stressfaktor barnets trivsel (58%) efterfulgt af barnets adfærd (46%), barnets fremtid (30%), barnets skærmtid (30%), forældrenes eget arbejde (30%), barnets uddannelse (29%), huslige pligter (28%) samt egne fremtidsplaner (25%).

3. Aktuel støtte

197 (15%) af forældre rapporterede, at deres barn før Covid-19 pandemien modtog støtte (for psykiske, følelsesmæssige eller adfærdsmæssige problemer, fra socialforvaltningen eller i forbindelse med undervisningen).

For over halvdelen af familierne blev støtten afbrudt eller udskudt som følge af Covid-19; hos 55% af de der modtog støtte forinden, blev støtten således afbrudt eller udskudt.

4. Forældres optimisme ift. at komme igennem krisen samt enighed med myndighedernes håndtering af krisen

Forældrene angav, hvor enige de var i udsagn om optimisme i forhold til, hvordan de selv og deres familie samt landet kommer igennem krisen samt myndighedernes håndtering af krisen (svarmuligheder: 'slet ikke', 'Lidt', 'Meget', 'Rigtig meget'). Følgende procentsatser er for de der svarer 'meget' eller 'rigtig meget'. Her præsenteres først frekvenser for alle forældrene samlet: 90% angav, at de følte sig optimistiske mht. at de og deres familie nok skal komme godt igennem krisen.

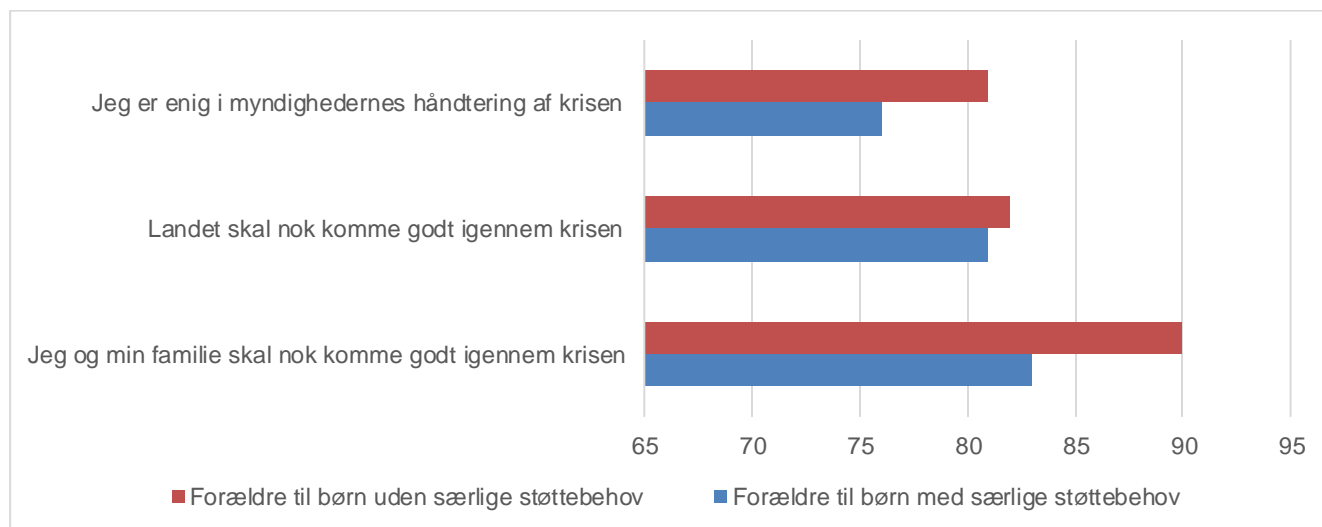
82% angav, at de følte sig optimistiske mht. at landet nok skal komme godt igennem krisen.

81% angiv, at de var enige i myndighedernes håndtering af krisen.

(a) Børn med særlige støttebehov

I den følgende figur sammenlignes optimisme hos forældre med og uden et barn med behov for særlig støtte (dvs. som modtog støtte i skolen og/eller havde autisme eller ADHD).

Figur 4. Rapporteret optimisme hos forældre til et barn med/uden særlige støttebehov

Forældre til et barn med særlige støttebehov var generelt også optimistiske.

Af forældre til et barn med særlige støttebehov angav: 83%, at de følte sig optimistiske mht. at de og deres familie nok skal komme godt igennem krisen.

81%, at de følte sig optimistiske mht. at landet nok skal komme godt igennem krisen.

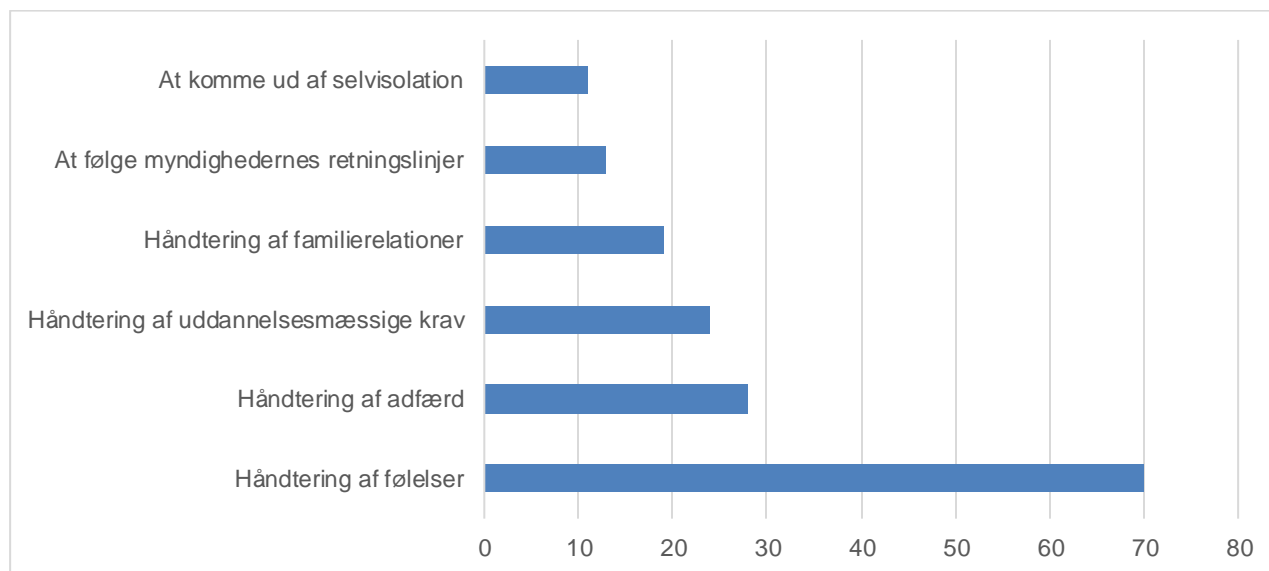
76%, at de var enige i myndighedernes håndtering af krisen.

5. Forældres behov for råd og støtte i relation til Covid-19

Forældrene blev spurgt, om de mente, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp i forbindelse med deres barns reaktion på COVID-19 og/eller isolation (svarmuligheder: 'slet ikke', 'Ja – lidt', 'Ja – meget', 'Ja - rigtig meget'). Her præsenteres først frekvenser for alle forældrene samlet:

Overordnet set mente 42% af forældre, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp (dvs. svarede 'Ja – lidt', 'Ja – meget', 'Ja - rigtig meget').

Figur 5. Forældres rapporterede behov for råd og støtte i forbindelse med specifikke områder

Forældrene blev derefter spurgt, hvad de kunne tænke sig at få hjælp til.

(Følgende procentsatser er angivet fra højest til lavest).

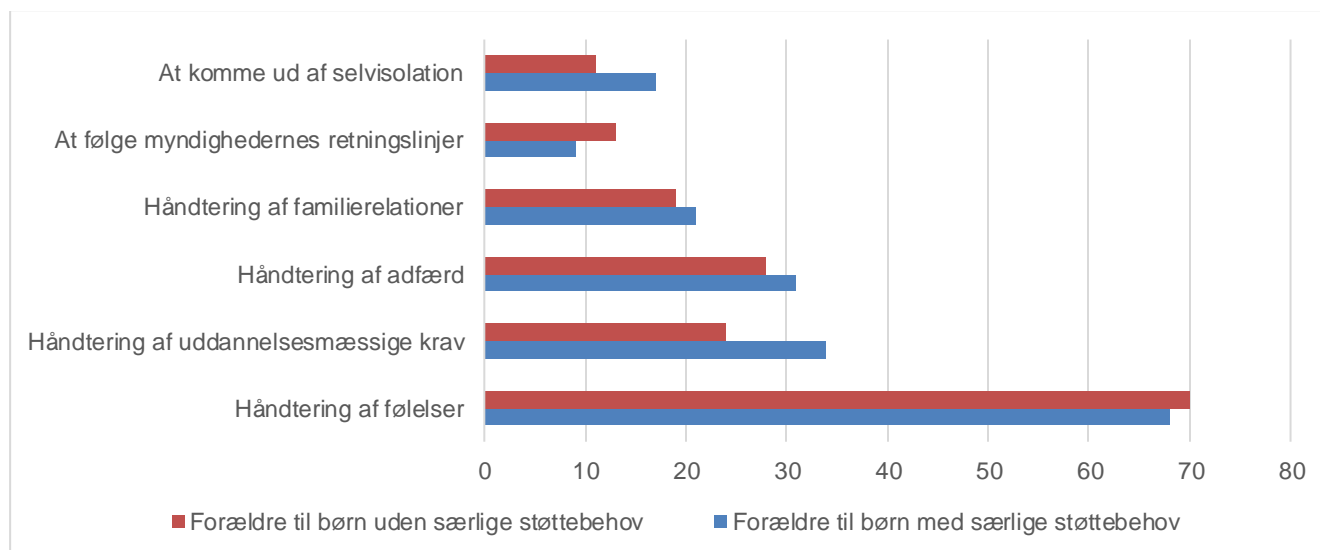
Af de forældre der mente, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp (dvs. svarede 'Ja – lidt', 'Ja – meget', 'Ja - rigtig meget') angav 70%, at de ville have gavn af hjælp til at håndtere deres barns/børns følelser; 28% til at håndtere deres barns/børns adfærd; 24% til at håndtere de uddannelsesmæssige krav til deres barn/børn; 19% til at håndtere familierelationer; 13% til at sikre, at deres barn/børn følger myndighedernes retningslinjer (fx vasker hænder, bliver hjemme); 11% til at håndtere deres barn/børn på vej ud af selvisolation.

(a) Børn med særlige støttebehov

Overordnet set mente over halvdelen (55%) af forældre til et barn som modtog støtte i skolen og/eller havde autisme eller ADHD, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp (jf. 40% af forældre uden et barn med støttebehov).

I den følgende figur angives hvad forældre (der mente, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp) kunne tænke sig at få hjælp til (forældre til børn med og uden støttebehov angives separat).

Figur 6. Forældres rapporterede behov for råd og støtte i forbindelse med specifikke områder hos forældre til et barn med/uden særlige støttebehov

Af de forældre, der havde et barn med særlige støttebehov og mente, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp, angav:

68%, at de ville have gavn af hjælp til at håndtere deres barns/børns følelser

34% til at håndtere de uddannelsesmæssige krav til deres barn/børn

31% til at håndtere deres barns/børns adfærd

21% til at håndtere familierelationer

17% til at håndtere deres barn/børn på vej ud af selvisolation.

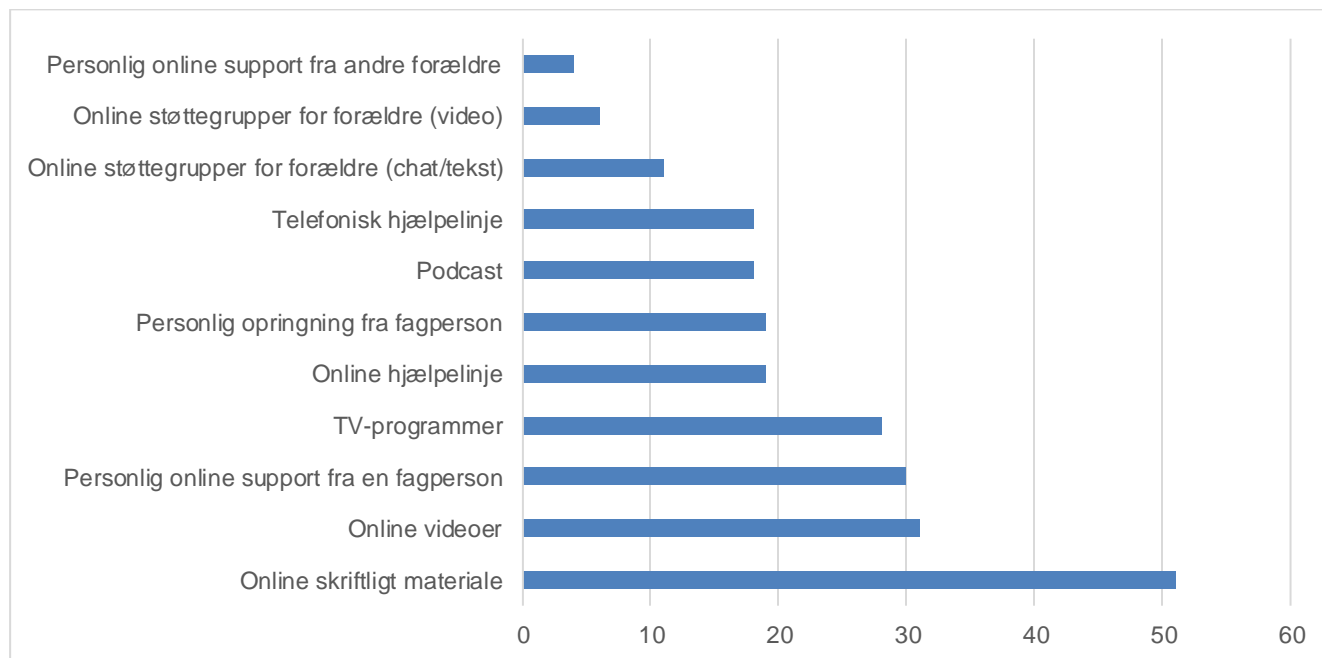
9% til at sikre, at deres barn/børn følger myndighedernes retningslinjer (fx vasker hænder, bliver hjemme)

6. Forældrenes foretrukne måde at få hjælp på

Hvis forældrene indikerede, at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp i forbindelse med deres barns reaktion på COVID-19 og/eller isolation (dvs. svarede 'Ja – lidt', 'Ja – meget', 'Ja - rigtig meget' til at de ville have gavn af råd, støtte eller hjælp), blev de spurgt om, hvordan de kunne tænke sig at modtage denne hjælp. Svarmulighederne var online skriftligt materiale, online videoer, TV programmer, podcasts, telefonisk hjælpelinje, online hjælpelinje, personlig online support fra andre

forældre, personlig online support fra en fagperson, personlig opringning fra en fagperson, online støttegruppe for forældre (via tekst/chat) og online støttegruppe for forældre (gennem video).

Figur 7. Forældres foretrukne måde at modtage råd og hjælp på

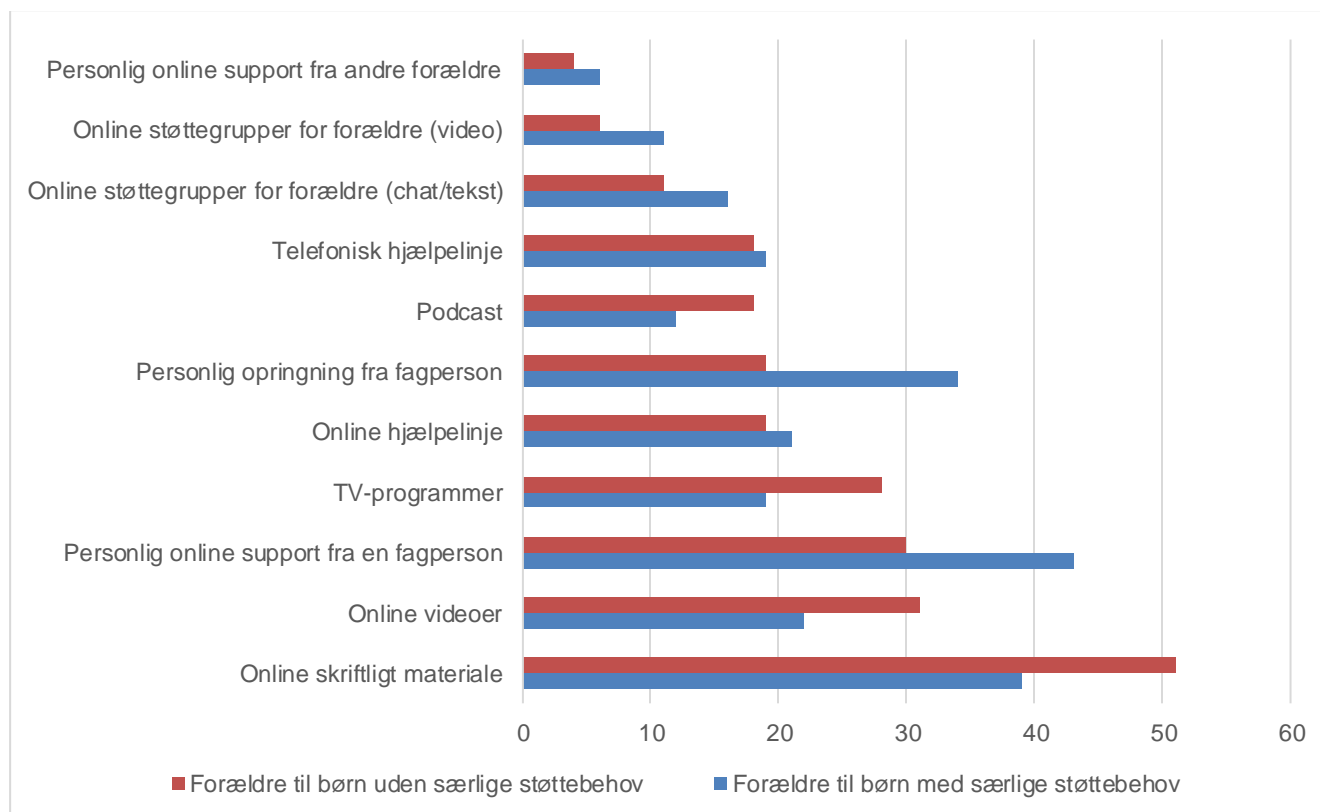

De foretrukne måder at modtage råd og hjælp på var online skriftligt materiale (51%), online videoer (31%) personlig online support fra en fagperson (30%), TV programmer (28%), personlig opringning fra en fagperson (19%), online hjælpelinje (19%), telefonisk hjælpelinje (18%), podcasts (18%), online støttegruppe for forældre (via tekst/chat) (11%), online støttegruppe for forældre (gennem video) (6%) og personlig online support fra andre forældre (4%).

(a) Børn med særlige støttebehov

I den følgende figur angives hvordan forældre til et barn som modtog støtte i skolen og/eller havde autisme eller ADHD (og forældre til børn uden støttebehov) foretrak at modtage hjælp.

Figur 8. Forældres foretrukne måde at modtage råd og hjælp på hos forældre til et barn med/uden særlige støttebehov

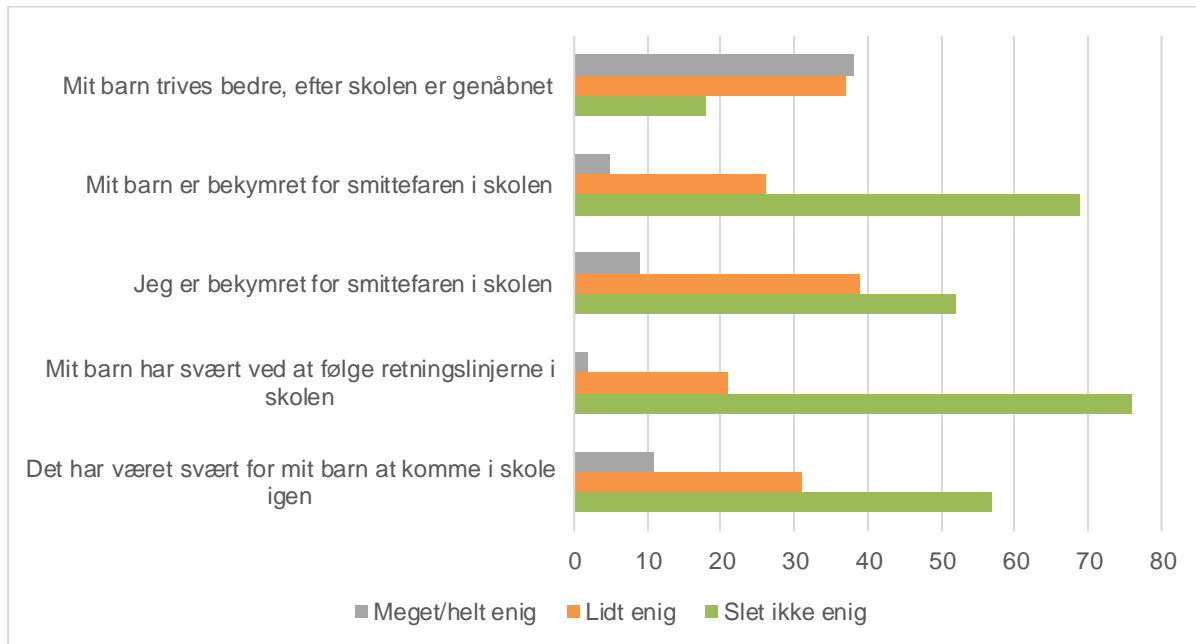

De foretrukne måder at modtage råd og hjælp på for forældre til et barn med støttebehov var personlig online support fra en fagperson (43%), online skriftligt materiale (39%), personlig opringning fra en fagperson (34%), online videoer (22%), online hjælpelinje (21%), TV programmer (19%), telefonisk hjælpelinje (19%), online støttegruppe for forældre (via tekst/chat) (16%), podcasts (12%), online støttegruppe for forældre (gennem video) (11%) og personlig online support fra andre forældre (6%).

7. Forældres oplevelse af barnets skolegang ifm. genåbningen

Forældrene blev spurgt om, i hvilket omfang de var enige i de forskellige udsagn om barnets skolegang i forbindelse med genåbningen. Frekvenser (for svarmulighederne 'slet ikke enig', 'lidt enig' og 'meget/helt enig') for alle forældrene samlet præsenteres først og er baseret på 954 besvarelser (heraf har alle forældre angivet, at barnet modtager undervisning på skolen igen):

Figur 9. Forældres oplevelse af barnets skolegang ifm. genåbningen

41% angav de var meget/helt enige i at barnet trives bedre, efter skolen er genåbnet.

11% angav, at de var meget/helt enige i at det havde været svært for barnet at komme i skole igen.

9% angav at de var meget/helt enige i at de selv var bekymrede for smittefare i skolen.

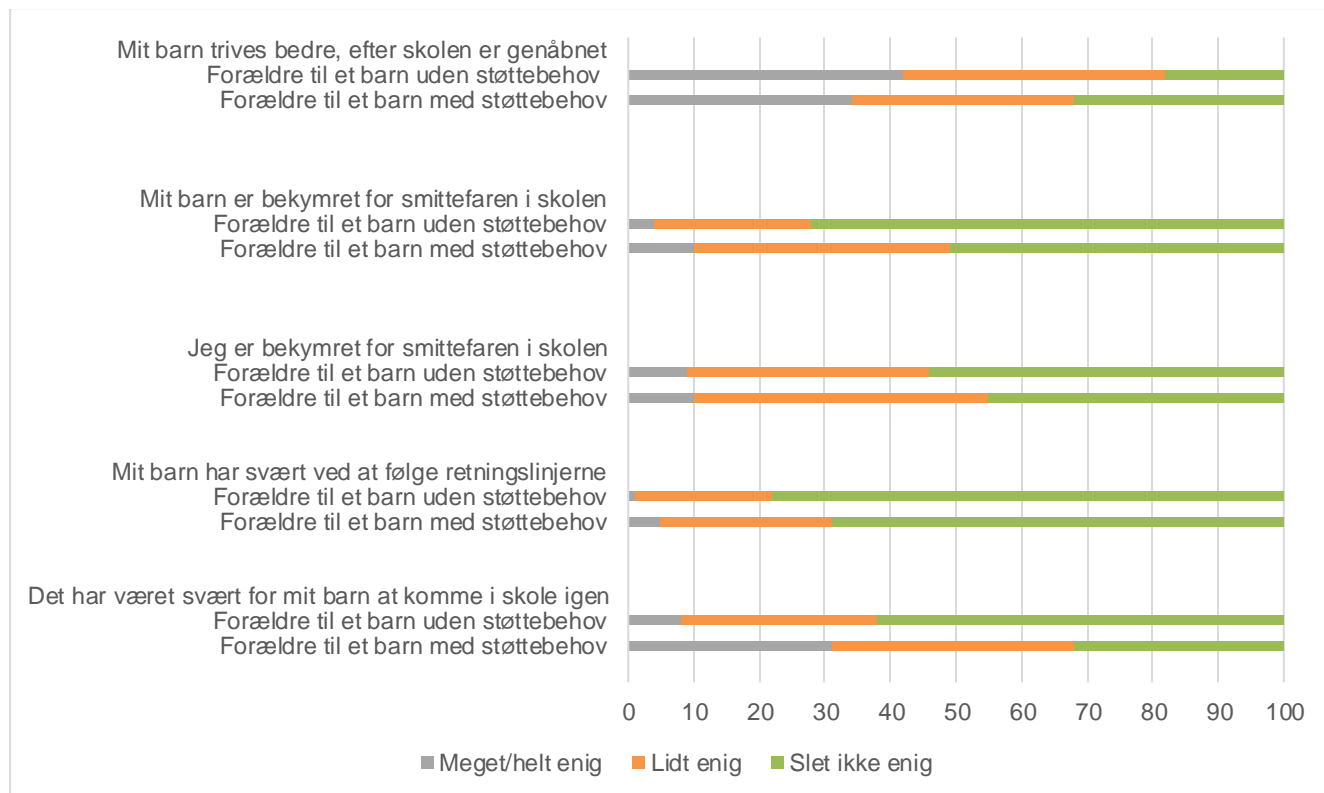
5% angav at de var meget/helt enige i at deres barn var bekymret for smittefare i skolen.

2% angav at de var meget/helt enige i at barnet har svært ved at følge retningslinjerne (håndvask, afstand osv.) i skolen.

(a) Børn med særlige støttebehov

I den følgende figur angives, hvordan forældre til et barn som modtog støtte i skolen og/eller havde autisme eller ADHD (og forældre til børn uden støttebehov) oplevede genstarten. Frekvenserne er baseret på hhv. 142 og 812 besvarelser (heraf har alle forældre angivet, at barnet modtager undervisning på skolen igen:

Figur 10. Forældres oplevelse af barnets skolegang ifm. genåbningen hos forældre til et barn med/uden særlige støttebehov

Af de forældre, der havde et barn med særlige støttebehov, angav:

34% at de var meget/helt enige i at barnet trives bedre, efter skolen er genåbnet.

31% at de var meget/helt enige i at det havde været svært for barnet at komme i skole igen.

11% at de var meget/helt enige i at deres barn var bekymret for smittefare i skolen.

10% at de var meget/helt enige i at de selv var bekymrede for smittefare i skolen.

5% at de var meget/helt enige i at barnet har svært ved at følge retningslinjerne (håndvask, afstand osv.) i skolen.

Bilag: Deltagerkarakteristika

		<i>Antal observationer</i>	<i>%</i>
<i>Køn</i>	Kvinde	1236	91
	Mand	121	9
<i>Barnets køn</i>	Pige	629	46
	Dreng	729	54
<i>Barnets alder</i>	Barn (5-11 år)	810	60
	Ung (11-17 år)	549	40